

// Vopr. filosofii. – M., 1996. – № 10. – S.3-18.

19. Doncov D. Suchasne polityчне polozhennja nacii' i nashi zavdannja (Referat, vygoloshenyj na II Vseukrai'ns'kim students'kim z'i'zdi v lypni 1913 r. u L'vovi). – L.: Vyd-vo Ukr. student. sojuza, 1913. – 31 s.

20. Franko I. Zibrannja tvoriv: U 50 t. – K.: Naukova dumka, 1976-1986. – T.34. – 543 s.; T.37. – 673 s.; T.45. – 571 s.

21. Jevshan M. Suspil'nyj i artystychnyj element v tvorchosti // Literaturno-naukovyj Visnyk. – K.: Drukarnja 1-oi' Kyi'vs'k. druk. spilky, 1911. – T.53. – Kn.3. – S.547-555.

22. Mazlah S. Shah-raj V. Do hvylji. Shho dijet'sja na Vkrai'ni i z Ukrai'noju? – Saratov: Vydannja Saratovs'kogo Ukr. Viddilu Narodnogo komisariatu sprav nacional'nyh, 1910. – 101 s.

23. Karmans'kyj P. Ukrai'ns'ka bogema. – L'viv: Olir, 1996. – 144 s.

Goyan I.N., Doctor of philosophical sciences, Dean of the Faculty of Philosophy, Vasyl Stefanyk Prycarpathian National University (Ukraine, Ivano-Frankivsk), dekanat_filosof@pu.if.ua,
Makymovych O.V., PhD, Associate Professor, Department of Philosophy and Sociology, Vasyl Stefanyk Prycarpathian National University (Ukraine, Ivano-Frankivsk), makymovuch@mail.ru

Modernism and traditionalism as a civilized types of Ukrainian ethnic national character: historical and sociological analysis

Modernism and traditionalism were analyzed in terms of civilization types of Ukrainian ethnic national character based on works of the representatives of the period of national and cultural renaissance in Ukraine.

Keywords: modernism, traditionalism, paradigm, national and cultural revival, socio-cultural discourse, value orientations.

Гоян И. Н., доктор философских наук, декан философского факультета, Прикарпатский национальный университет им. Василия Стефанюка (Украина, Ивано-Франковск), dekanat_filosof@pu.if.ua,
Максимович О. В., кандидат философских наук, доцент кафедры философии и социологии, Прикарпатский национальный университет им. Василия Стефанюка (Украина, Ивано-Франковск), makymovuch@mail.ru

Модернизм и традиционализм как цивилизационные типы украинского этнонационального характера: историко-социологический анализ

Рассмотрены модернизм и традиционализм в смысле цивилизационных типов украинского этнонационального характера на основе трудов представителей периода национально-культурного возрождения в Украине.

Ключевые слова: модернизм, традиционализм, парадигма, национально-культурное возрождение, социокультурный дискурс, ценностные ориентации.

* * *

УДК 316.351

Коростильова А.

аспірантка, Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова (Україна, Київ), gileya.org.ua@gmail.com

Множинність концепцій щодо визначення поняття «МОЛОДЬ» ТА ЇЇ ГРАНИЧНИХ ВІКОВИХ МЕЖ

Аналізується множинність концепцій та підходів щодо визначення поняття «молодь», а також визначення граничних вікових меж молоді в умовах сучасного суспільства.

Ключові слова: молодь, вікові межі молоді, соціально-демографічна група.

Молодь – це суспільна диференційована соціально-демографічна спільнота, якій притаманні специфічні фізіологічні, психологічні, пізнавальні, культурно-освітні тощо властивості, що характеризують її біосоціально-дозрівання як здійснення самовиразу її внутрішніх сутнісних сил і соціальних якостей.

Молодь тому і є специфічною спільнотою, що її суттєві характеристики і риси, на відміну від представників старших поколінь і вікових груп, знаходяться в стані формування і становлення. Сутністю молоді та проявом її головної соціальної якості є міра досягнення нею со-

ціальної суб'єктності, ступінь засвоєння суспільних відносин та інноваційної діяльності.

Слід зазначити, що ще радянські вчені досить тривалий час не розглядали молодь як окрему соціально-демографічну групу через те, що це не вкладалося в тодішні уявлення про класову структуру суспільства.

Але одним з перших визнав молодь як окрему групу зі своїми соціальними особливостями В. Т. Лісовський. У своїй дисертації в 1968 році він визначив молодь «як покоління людей, які проходять стадію соціалізації, засвоюють, а в більш зрілому віці вже засвоїли освітні, професійні, культурні та інші соціальні функції; залежно від конкретних історичних умов вікові критерії молоді можуть коливатися від 16 до 30 років» [4, с. 8].

Так, Велика Радянська енциклопедія визначає молодь, як «соціально-демографічну групу, що виділяється на основі сукупності вікових характеристик, особливостей соціального становища та обумовлюється тими чи іншими соціально-психологічними властивостями» [2, с. 478].

Ф. Р. Філіппов визначає молодь як велику суспільну групу, що має специфічні соціальні та психологічні якості, наявність яких визначається як віковими особливостями молодих людей, так тим, що їх соціально-економічне та соціально-психологічне становище, духовний світ перебувають у стані формування [8, с. 458].

Н. Черниш визначає молодь як суспільно диференційовану соціально-демографічну спільноту, якій притаманні специфічні фізіологічні, психологічні, пізнавальні, культурно-освітні властивості [9, с. 220].

Спільним серед усіх визначень молоді як окремої соціально-демографічної групи є єдність соціально-психологічних властивостей, переконань, цілей, переживань, ставлення до життя, а також те, що дана група перебуває у стані формування і становлення, на відміну від старших поколінь вікових груп.

Не дивлячись на спільність поглядів вчених щодо визначення самого поняття «молодь», слід зазначити, що немає єдності думок у визначенні вікових меж молоді.

У найбільш повному статистичному збірнику «Молодь у СРСР» 1980 р. до молоді були віднесені особи віком від 16 до 30 років. В такому ж збірнику 1991 року Український науково-дослідний інститут проблем молоді визначив молодь, як осіб до 29 років [6, с. 16].

Сучасне українське законодавство згідно зі ст. 1 Закону України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» визначає молодь як громадян від 14 до 35 років. До 2004 року верхня межа була дещо нижча, а саме 28 років. Таке розширення граничних меж молоді значно збільшує гарантії молодих людей у соціальній допомозі з боку держави.

Західні соціологи вікові межі молоді визначають з 12 до 24 років, але при цьому розділяють молодь на «юнацтво» (12-18 років) та «молодих дорослих» (18-24 роки).

Такі міжнародні організації, як ЮНЕСКО та ООН використовують наступні визначення стосовно молоді:

- Підлітки (teenagers) – особи молодшого, середнього і старшого підліткового віку с 10 до 19 років.
- Молодь (youth) – особи з 15 до 24 років.
- Молоді люди (young people) – особи з 10 до 24 років [1, с.1 5;7].

Слід зазначити, що в науковий обіг західних соціологів термін «молодість» увійшов лише в 70х рр. ХХ ст. через необхідність позначити фазу між дітьми та дорослими. А з необхідністю відповідної фахової та освітньої підготовки працівників термін «юність» ввів американський дослідник Г. Холл у 1904 році.

Безліч різних варіантів виокремлення вікових меж молоді зумовлено різним кутом зору, під яким розглядається молодь.

Так, наприклад, Ф. Філіппов вважав, що верхня межа залежить від тривалості часу, необхідного для соціального становлення працівника. Тому, для працівників у сфері промисловості, будівництва, транспорту ця межа становитиме 21-26 років, а для молодих спеціалістів – 25-28 років [3, с. 11].

Деякі вітчизняні вчені нарікають на таке широке визначення вікових меж молоді через обмеження адресності та ефективності державної молодіжної політики, що тим самим ускладнює аналіз соціальних процесів у молодіжному середовищі. Тому в межах вікових меж молоді, що визначені законодавством, вони виділяють три окремих групи:

- 14-17 років – це школярі, яких утримують батьки. Головними агентами соціалізації в цій когорті виступають сім'я та школа.

- 18-24 роки – молодь, що здобуває освіту у ПТУ та ВНЗ. На цьому етапі сім'я як первинний агент соціалізації відходить на другий план. Важливим в житті молоді людини тут є зміна оточуючого середовища.

- 25-29 років – молодь, що працює. Це завершальний етап соціалізації молоді людини зі включенням її у процес суспільного виробництва [5, с. 7].

Слід підкреслити декотру різницю у визначенні граничних вікових меж у західних країнах та в Україні. Але, як на думку багатьох українських вчених, так і на думку автора, не є доцільним механічне копіювання граничних меж вікового розподілу, адже визначення саме таких меж диктується соціально-економічними умовами та специфікою становлення молодого покоління в Україні, не говорячи вже про різні строки навчання в навчальних закладах різного рівня та включення молоді в процес суспільного виробництва. Як вважають вчені, приблизно з 14 років особа починає усвідомлювати свої соціальні зв'язки і своє місце в суспільстві. До 18 років практично завершується формування основних психофізичних особливостей людини, а до 24 років закінчуються процеси росту в людському організмі і формується соціальний статус особи, що, зокрема, в умовах України пов'язано із отриманням на цей час освіти, демобілізації з армії і набуттям фахових знань.

Отже, слід зазначити, що конкретні вікові рамки молоді та пов'язаний з нею соціальний статус і соціально-психологічні особливості мають соціально-історичну природу і залежить від суспільного ладу, культури та властивих даному суспільству закономірностей соціалізації.

Список використаних джерел

1. Баразгова Е. С. Идеологическое воспитание молодежи в

США. – Свердловск, 1989. – 116 с.

2. Большая советская энциклопедия. – М., 1974. – Т.16. – 478 с.

3. Головатий М. Ф. Соціологія молоді: курс лекцій / М. Ф. Головатий. – К.: МАУП, 1999.

4. Лиссовский В. Т. Методология и методика изучения идеалов и жизненных планов молодежи: автореферат кан. дис. – Л., 1968.

5. Молодь в умовах становлення незалежної України. Щорічні доповіді Президентів України, Верховній Раді України, Кабінету міністрів України про становище молоді в Україні. – Київ, 2012. – 316 с.

6. Підлісний М. М., Шубін В. І. Молодь як об'єкт соціологічного аналізу: монографія. – Дніпропетровськ: ДДФА, 2011. – 270 с.

7. Попова Н. П. Возрастные характеристики молодежи как социально-демографической категории населения России / Н. П. Попова // Закон и право. – 2006. – № 12. – С. 53-548.

8. Филиппов Ф. Социолог о молодежи / Ф. Филиппов. – М., 1977.

9. Черниш Н.И. Социология: підручник за рейтингово-модульною системою навчання / Н.И. Черниш. – 5-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2009. – 468 с.

References

1. Barazgova E.S. Ideologicheskoe vospitanie molodezhi v SShA. – Sverdlovsk, 1989. – 116 s.

2. Bol'shaja sovetskaja jenciklopedija. – M., 1974. – T.16. – 478 s.

3. Golovatyj M.F. Sociologija molodi: kurs lekcij / M.F. Golovatyj. – K.: MAUP, 1999.

4. Lissovskij V.T. Metodologija i metodika izuchenija idealov i zhiznennyh planov molodezhi: avtoreferat kan. dis. – L., 1968.

5. Molod' v umovah stanovlennja nezalezhnoi' Ukraїny. Shhorichni dopovidi Prezydentovi Ukraїny, Verhovnij Radi Ukraїny, Kabinetu ministriv Ukraїny pro stanovyshe molodi v Ukraїni. – Kyїv, 2012. – 316 s.

6. Pidlisnyj M.M., Shubin V.I. Molod' jak ob'jekt sociologichnogo analizu: monografija. – Dnipropetrovs'k: DDFa, 2011. – 270 s.

7. Popova N.P. Vozrastnye harakteristiki molodezhi kak social'no-demograficheskoi kategorii naselenija Rossii / N.P. Popova // Zakon i pravo. – 2006. – № 12. – S.53-548.

8. Fylyppov F. Socyolog o molodezhy / F.Fylyppov. – M., 1977.

9. Chernysh N.J. Sociologija: pidruchnyk za rejtyngovomodul'noju systemoju navchannja / N.J. Chernysh. – 5-te vyd., pererob. i dop. – K.: Znannja, 2009. – 468 s.

Korostyleva A., graduate student, National pedagogical university the name of M. P. Drahomanov (Ukraine, Kyiv), gileya.org.ua@gmail.com

Multiplicity of concepts regarding the definition of «youth» and its limiting age limits

Analyzes the multiplicity of concepts and approaches to the definition of «youth», as well as determining maximum age limit of youth in today's society.

Keywords: youth, youth age boundaries, socio-demographic group.

Korostyleva A., аспирантка, Национальный педагогический университет им. М. П. Драгоманова (Украина, Киев), gileya.org.ua@gmail.com

Множественность концепций относительно определения понятия «молодежь» и ее предельных возрастных границ

Анализируется множественность концепций и подходов к определению понятия «молодежь», а также определения предельных возрастных границ молодежи в условиях современного общества.

Ключевые слова: молодежь, возрастные границы молодежи, социально-демографическая группа.